

SCRIITORII MOLDOVEI – COPIILOR

IULIA HASDEU

Chișinău 2019

„...tu – basarabo-munteano-ardeleanca – ești un
fel de esență a întregului neam românesc.

(Bogdan Petriceicu Hasdeu)

Iulia Hasdeu s-a născut la 2 noiembrie 1869, la București, în familia savantului și scriitorului Bogdan Petriceicu Hasdeu și a soției sale Iulia.

La patru ani vorbea corect franceza (învățată de tata) și germana (limba mamei), scria cu o acuratețe aproape caligrafică, desena cu mult talent, memora orice cu o ușurință uimitoare. La șapte ani se lăuda cu primele scrieri, narațiuni, precum *Viața și faptele lui Mihai Viteazul* sau poemul *Domnia lui Tepeș Vodă*. Copil supradotat, la 8 ani, obține atestatul pentru clasele primare (1877), susținând examenele cumulate ale celor patru clase.

La 11 ani Iulia Hasdeu a absolvit Colegiul Național „Sfântul Sava”, iar, în paralel, în 1879, se înscrie la Conservator, unde ia lecții de canto.

Pleacă la Paris pentru continuarea studiilor. În câteva săptămâni își echivalează studiile din țară. Se înscrie la Colegiul Sévigné din Paris. La 13 ani primește de la Guvernul României o bursă de 3000 de franci pentru meritele obținute la Paris.

În 1886 se întoarce în țară, după susținerea examenului de bacalaureat. Se înscrie la Facultatea de Litere și Filosofie de la Sorbona. A fost prima româncă care a studiat la Sorbona, studiu început la 16 ani, uimindu-și profesorii cu talentul său.

Înscrisă la doctorat, urma să susțină lucrarea *Filosofia populară la români: logică, psihologie, metafizică, etică și teologie*. În 1887 ține la Sorbona două conferințe, cu temele *Logica ipotezei* și *A doua carte a lui Herodot*, vădind un talent oratoric deosebit.

În 1885, la 16 ani, Iulia Hasdeu scrie cea mai mare parte a operei sale. Din cele 130 de poezii, cuprinse în *Bourgeois d’Avril* (Muguri de april) și *Chevalerie*, 60 sunt scrise în acest an, pe lângă schițe de teatru, eseuri și un roman.

În 1888 scrie ultimul său poem *Solitude* (*Singurătate*). A publicat în timpul vieții doar câteva poeme în „L’Etoile roumaine”. Încă în 1880 își semnează manuscrisele cu pseudonimul Camille Armand.

A scris preponderent poezie, dar și piese de teatru, povești și povestiri. A ținut și un jurnal, iar bogata corespondență cu tatăl ei, rămas la București,

denotă un fin intelectual, o conștiință a epocii sale, o scriitoare cu talent.

Operele ei au apărut în limba franceză la Editura „Hachette” din Paris cu titlul *Oeuvres posthumes par Julie Hasdeu (Opere postume)* în 1889 și 1890. Următoarele volume conțin: *Chevalerie, Confidences et canevas; Theatre, Legendes et contes*, toate redactate în franceză și publicate de tatăl ei, în trei volume.

Poeziile sunt confesiuni, meditații și reverii în spiritul unor scriitori, ca: Lamartine, Hugo, Prudhomme, se opun vieții prozaice și exprimă o aspirație spre demnitate și puritate morală.

Piese de teatru exploatează miturile istorice și folclorice. Basmul *Princess Papillon (Prințesa Fluture)* și romanul pentru copii *Mademoiselle Maussade (Domnișoara Ursuza)* sunt înzestrate cu elemente ce relevă universul infantil.

În 1888, bolnavă de tuberculoză, pleacă la o cură în Elveția, apoi în nordul Moldovei, la Agapia. La 17 septembrie moare la București, în vârstă de doar 18 ani. A fost înmormântată la Cimitirul Bellu.

Între anii 1894-1896, tatăl ei, afectat de pierderea celei mai dragi ființe, a înălțat la Câmpina Castelul *Iulia Hasdeu* în memoria fiicei sale.

În Rue Saint-Suplice, Paris, arondismentul IV, nr. 27, la 20 decembrie 1993 a fost fixată o placă comemorativă, amintind că acolo a locuit Iulia Hasdeu, poetă româncă de expresie franceză. La Chișinău un liceu îi poartă numele.

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ

Opera

Bourgeois d’avril: *Fantaisies et Rêves* / Iulia Hasdeu. – București: Eminescu, 2000. – 320 p. – Lb. fr.

Destăinuiri / Iulia Hasdeu; ed. îngrijită de Crina Decusară-Bocșan; trad.: T. Demetrescu [et al.]. – [S. l.]: Asociația Culturală „Iulia Hasdeu”, 1993. – 108 p.

Fluierașul de os: povestiri, legende, basme / Iulia Hasdeu; pref.: Crina Decusară-Bocșan. – București: Floarea darurilor, 1997. – 143 p.

Les contes bleus / Iulia Hasdeu; ill.: S. Boucour, V. Amambaev. – Ch.: Lit. artistică, 1988. – 40 p.: il. – Lb. fr.

Năzdrăvaniile Denisei: roman inedit pentru copii / Iulia Hasdeu; trad. și adapt. din lb. fr.: Crina Decusară-Bocșan. – București: Ed. Ion Creangă, 1998. – 128 p. – (Cărțile copilăriei).

Paralipomene: romane pentru copii / Iulia Hasdeu. – București: Ed. Asociației Culturale „Iulia Hasdeu”, 2004. – 231 p.

Prințesa Fluture: Ghiocelul. Prințesa Fluture. Trandafirul moșului / Iulia Hasdeu; cuv. înainte: M. Neagu; pict.: I. Fuștei. – Ch.: Pontos, 2006. – 27 p.: il.

Scrieri alese / Iulia Hasdeu; ed. îngrijită, pref.: Crina Decusară-Bocșan; trad.: B. P. Hasdeu [et al.]. – București: Minerva, 1988. – 318 p.

Viața și faptele lui Mihai Viteazul / Iulia Hasdeu; ed. îngrijită, pref.: O. Onea. – Câmpina: Verva, 1991. – 36 p.

Referințe critice

Iulia Hasdeu / Camille Armand (1869-1888): biobibliogr. / alcăt. Crina Decusară-Bocșan. – Ch.: Grafema Libris, 2008. – 50 p.

Decusară-Bocșan, Crina. Epistolar Iulia Hasdeu / Crina Decusară-Bocșan. – București: Ed. Asociației Culturale „Iulia Hasdeu”, 2004. – 260 p.

Doicescu, Ciprian. Iulia Hasdeu: cu tălmăciri din poeziile sale / Ciprian Doicescu; ed. îngrijită de Ionel Oprîșan. – București: Vestala, 2010. – 160 p.

Epistolar. Corespondența: Bogdan Petriceicu Hasdeu – Iulia Hasdeu. – București: Ed. Asociației Culturale „Iulia Hasdeu”, 2005. – 157 p.

Iulia Hasdeu – Omagiu: 135 de ani de la naștere. – București: Ed. Asociației Culturale „Iulia Hasdeu”, 2004. – 182 p.

Tabacu, Jenica. Castelul Iuliei Hasdeu: album / Jenica Tabacu. – Ch.: Ed. Fundației Culturale Gheorghe Marin Speteanu, 2007. – 54 p.

Tabacu, Jenica. Iulia Hasdeu / Jenica Tabacu. – [Ch.]: Fondation Culturelle Gheorghe Marin Speteanu, 2006. – 32 p. – Lb. fr.

Drăgoi, Gabriela. Hasdeu Iulia / Gabriela Drăgoi // Dicționarul general al literaturii române / Academia Română. – București: Univers Enciclopedic, 2005. – P. 475-476.

Iulia/Julie B.P. Hasdeu (1869-1888) // Moștenirea literar-spirituală a dinastiei de cărturari Hâjdeu-Hasdeu în bibliotecile chișinăuene: catalog-bibliogr. / Bibl. Mun. „B.P. Hasdeu”; Centrul Naț. de Hasdeologie; alcăt.: Clara Balmuș, Pavel Balmuș. – Ch., 2007. – P. 148-165.

Referințe

Pentru ea a fost o pornire irezistibilă a minții de a scrie, de a produce, de a realiza lumea de idei care clocotea în puternica-i inteligență.

Când toate operele ei vor fi publicate, când toate poeziile și cugetările vor fi strânse în volum, oricine va putea să vadă că unica plăcere a acestui suflet ales era Frumosul Ideal.

G. Ionescu-Geon

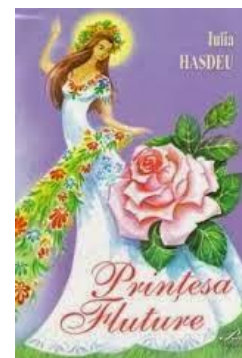
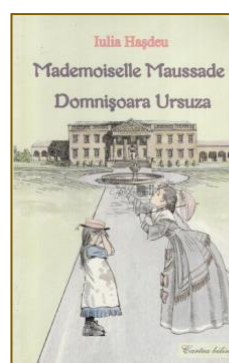
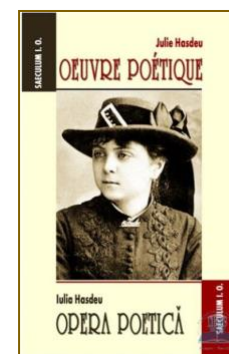
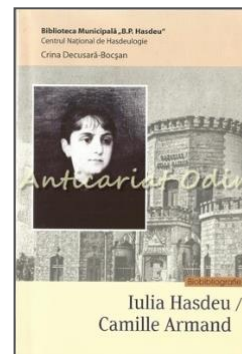
Matură și candidă deopotrivă, amestec tulburător de prospețime și tristețe, opera Iuliei Hasdeu dezvăluie celor ce o parcurg, cu emoție și sfială, frumusețea unei minți scilpitoare și inocența unui suflet prea fragil pentru a avea curaj să trăiască o viață banală, un suflet care și-a căutat neîncetat liniștea într-o lume ideală și iluzorie.

Alina Groza

Ce asimila din cultura universală, filtra prin sensibilitatea ei și reda, înnobilând gândirea și spiritul, mintea și inima cititorului. (...)

Peste puntea timpului, Iulia Hasdeu-Camille Armand aparține, prin lucrările sale, patrimoniului literaturii române.(...) Ea reprezintă destinul literar promis, mai viguros decât suflarea uitării.

Crina Decusară-Bocșan

Alcătuitor: Sabina Dodul
Responsabil de ediție: Eugenia Bejan